

AM.
kr.,
kr.,
25
olán
amm
kr.,
10
Berta
Berta
Mar-
Med-
Ala-
stern
kr.,
. 20
kr.,
s 50
kr.,
kr.,
amu
kr.,
kr.,
I. N.
. N.
kr.)
a a
ada-
i.
vén,
elő-
jár,
neg-
enn-
kr.
kr.
kr.
sére
zná-
da-
épü-
l.
ület.
lat.

KIS LAP

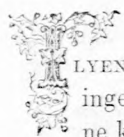


... KIVÁNCSIAN NÉZTÜNK A BŐLCSŐBE. (Lásd a 199. lapon.)

A KÉT JÓ BARÁT.

— Elbeszélés. —

(Folytatás.)



LYENFORMÁN elkeseredett haragra ingerelte maga-magát, csak hogy ne kelljen saját maga előtt megvallania, mennyire fáj neki elhagyottsága. Mikor Emilék ablakai előtt haladt el, daczosan fordítá félre fejét, hogy még csak ne is lásson senkit azok közül, a kik ott laknak. Még azt is elhitette magával, hogy nagyon örült, mikor meghallotta, hogy az ezredes felmondta a lakást és pár hónap mulva el fog költözni. Igen, az ezredes nem akart többé ott maradni, ő is megharagudott, még pedig a miatt a bizonyos ajtó miatt. Gábor apja semmikép sem akarta megengedni, hogy az ezredes ajtót töressen ott a falba s a különben nyugodt vérű ezredes végre haragosan fölpattant.

— Jól van, Kormos uram, ha ennyit sem tesz meg a kedvemért, hát akkor keressen más lakót, mert én nem maradok itt. Ezennel felmondok és egy negyed év mulva elmegyek.

Az öreg majszter ekkor már sajnálni kezdte makaességát, mert meglepte az aggodalom, hogy hátha nem találkozik olyan jóra való lakója, aki oly pontosan fizesse a bért, mint az ezredes? De ha már egyszer megtörtént, hát megtörtént. Kormos uram is makacs volt és csak azért sem akarta mutatni, mintha megbánta volna a dolgot.

A napok Gáborra nézve szomoruan teltek s most vette csak észre, mennyire odaszokott volt már Emilékhez. Nem is

csoda, mikor ott annyival szebb volt minden. Lassanként visszaemlékezett Gábor, mily csinosak azok a drága butorok, mily öröm nézni a sok szép képet, ritkaságot s milyen kellemes volt az, mikor a jó öreg ezredes neki meg Emilnek érdekes történeteket beszélt el a maga katona korából, vagy pedig az ezredesné szép zongorajátékát hallgatták, kényelmesen elnyujtózva a karos székekben. A maguk házánál Gábor effélet bizony nem talált; ott mesterlegények dolgoztak, lármáztak, pöröltek, a szobákban rozzant, ócska butorok álltak, az ételek sem voltak holmi fényes urfínak valók s az öreg majszter nem arra gondolt, hogy mulatság, szórakozás legyen a háznál, hanem, hogy mindenki szaporán végezze a dolgát, mert a munka adott nekik kenyeret.

Egy este Gábor a maga szűk kamrácskájában ült és feladványait végezte. Már későre járt az idő, tizenegy óra mult, pedig Kormos uram azt kívánta, hogy házánál mindenki korán keljen és korán feküdjék le. Gábor azonban nem fekhetett le a rendes időben, mert nem készült el a feladványaival. Nem voltak nehezebb feladványai, mint máskor, de nem boldogult oly szaporán, mint mikor még Emil-lel együtt dolgoztak. Voltak tantárgyak, melyekkel csak nehezen tudott megbirkózni s most nem volt senki, a ki megmagyarázza, amit nem értett jól; feladványait kétszer-háromszor is újra dolgozta, mert amint elkészült és figyelemmel átolvasta, maga is látta, hogy rosszul dolgozta. Egészen elkeseredett, mikor arra gondolt, hogy hát ő már el sem tud készülni a leczkéjével Emil nélkül!

— Meg kell lennie, megmutatom, hogy elkészülök, ha egész éjszaka virrasztok is mellette! — mondá elszántan.

És szilárd eltökéléssel dolgozott tovább, mikor hirtelen fölnyílt az ajtó és atyja lépett be.

— Hát ez micsoda rendetlenség, hogy te ilyen későn éjjel még nem alszol, he? kérdé az öreg haragosan.

— Még nem készültem el a feladványaimmal, édes apám.

— Hát nappal nincs arra elég idő, mi? Tudod, nem szeretem az efféle új divatokat. Hát eddig mért tudtál idején elkészülni?

— Könnyebben ment, a míg Emillel együtt tanultunk, felelé Gábor szeliden.

— Igen? És Emil urfi persze most már tuladott rajtad, vége köztetek is a barátságának, mióta az apja felmondott.

— Oh...nem azért...más...

— Mi az a más?

Gábor őszinte fiú volt, elmondott tehát apjának mindent, csak Nellikét nem említette; azt nem mondta meg, hogy voltaképen Nellike az oka mindennek. Az öreg majszter összeránczolta homlokát, aztán boszusan mondá:

— Semmirevaló ficzkó vagy! Az ezredsné nagyon jól tette, hogy bezárta az ajtót orrod előtt. Hát azért voltál ott, hogy drága lámpásokat törj össze? Különbben is szeretem, hogy többé nem jársz oda azokhoz az előkelő urakhoz és én is megtiltom, hogy valaha még betegyed oda a lábadat, érted? Még ha hívnak is! Együtt dolgoztatok? Persze az nagyon szép, csak-hogy ha más törí a fejét és készíti el a te feladványodat, hát azzal te semmit

sem tanulsz, a te fejedben nem lesz több tudomány. Most már látod mi haszna van; nem boldogulsz, ugy-e? A kinek valamire nincs tehetsége, azt hiába erőszakolja és ha benned nincs tehetség, hogy tudós légy, hát mind hiába fogsz a könyvek mellett virrasztani. Azt nem is engedem meg, hanem ott hagyod az iskolát és leszel mesterember. Az mindig megél, ha dolgozni szeret.

— De édes apám, én tanulni akarok... én tanár akarok lenni! szólta Gábor ijedten.

— No persze! felelé az öreg majszter haragosan. Ezt is bizonyosan az ezredesék verték a fejedbe. Bizony okosabbat is tehettek volna. És te természetesen kaptál rajta, ugy okoskodtál, hogy belőled majd ur lesz, a költséget hadd fizesse a te jó öreg atyád, a ki csak mesterember és arra keresi a pénzt, hogy urfiskodó fia elköltse. Abbói ugyan semmi sem lesz, barátocskám! Mikor én akkora ficzkó voltam, mint te most, már egy krajczárt sem költött reám az apám, becsületes mesterinas voltam és eltartottak a munkámért. És házamat, kertemet, mindenemet két kezem munkájával kerestem. Tartsd jól az eszedben, fiam, hogy minden becsületes mesterségben boldogulhat az ember.

— De én nem akarok mesterember lenni, én végig akarom járni az iskolát, mint Emil! tört ki Gábor zokogva.

Erre az öreg, ki már különben is nagyon rosz kedvében volt, haragosan fölpattant:

— Igazán? Nem akarsz mesterember lenni? Talán bizony szégyenled is,

hogy szüleid szegény iparosok és nem nagyságos vagy méltóságos urak, ugy-e? Rég sejtettem én azt, hogy rosztat tanulsz annál a nagyuri pajtásodnál. Persze, ott tele verték a fejedet mindenféle nagyra-vágyó gondolatokkal; most már nem éred be a szüleid sorsával, hanem uraskodni szeretnél. No majd teszünk róla és csak annyit mondok, hogy minden úgy fog történni, a mint én akarom. Csak ne pocsekold a gyertyát, hanem lódulj az ágyba!

Most már aztán igazán nagy oka volt Gábornak a szomorúságra s másnap nem tudta eltitkolni búját. Jó édes anyja is észre vette és kivallatta, mi a baja. Gábor természetesen elmondta s a mama így szólt:

— Édes atyádnak igaza van, mert ha Emil segítsége nélkül nem boldogulsz, ha nem tudsz megbirkózni feladványaiddal, akkor jobb, ha más pályára lépsz. De ez most még tőled függ; beszéltem én is atyáddal erről, még nem döntötte el a dolgot. Most sok a bajunk, gondunk, az ezredes fölmondta a lakást és ha elköltözik, ki tudja, kapunk-e a házba olyan jó lakót; ha nem kapunk, elvesztjük jövedelmünk egy részét és akkor atyádnak nehezebbre fog esni, hogy a te iskoláztatásod költségeit fizesse. De azért bármily áldozattal is meg fogja tenni, ha azt látja, hogy jól haladsz, hogy érdemes reád költeni; de ha kitünnék, hogy hiába jársz az iskolába, hogy nincs elég tehetséged, akkor kár volna a sok áldozatért. Tőled függ tehát az egész. Ha jó bizonyítványokat kapsz és tanáraid meg lesznek veled elégedve, akkor nem fogunk kivenni az

iskolából, tovább tanulhatsz és lehet tudós ember belőled.

Ez kissé fölbátorította Gábort és egy kis gondolkozással belátta, hogy apjának igaza is van.

— Az bizonyos, hogy nagyon oda szoktam Emilékhez . . . szerettem ott lenni a fényes szobákban . . . kezdtem lenézni jó szüleim szerény hajlékát. Ez csakugyan csuf dolog volt. Aztán a tanulásban is nagyon rábizakodtam Emil segítségére . . . no, szép is volna, ha nélküle nem boldogulnék! Megmutatom, hogy fogok boldogulni és apácskám meg lesz velem elégedve.

(Vége következik.)

KIS BETEG A FÖDÉL ALATT.

(Képpel a 200. lapon.)

A NEGYEDIK emeleten
Kis lány fekszik nagy betegen —
Azaz: igen nagy beteg volt,
Mert nem is rég a szomszédban
Ugy beszéltek már, hogy megholt.

A jó Isten szerette őt
Megsegíté a szenvedőt,
A jó doktor orvosolta;
S éjet napot egybe öltve,
Édes anyja ápolgatta.


Barátném megmentésében,
Nekem sincsen kevés részem;
Néha én is virrasztottam,
S ottan ülve ágya szélén,
Szegény anyját vigasztaltam.

Tul van végre a veszélyen,
Van is már vigabb kedélyben.
És nevet is egy keveskét —
Hogy még vigabban nevéssen,
Viszek neki borleveskét.

AZ USZÓ BÖLCSŐ.

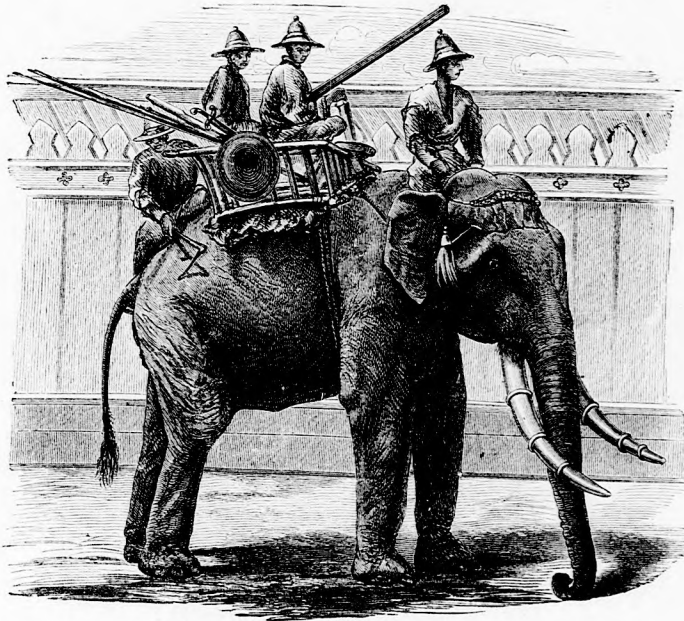
— Beszélyke. —

(Képpel a czimlapon.)

UHOGOTT az eső reggeltől estig, aztán egész éjszaka is, mintha meg sem akarna többé szünni. A tavaszi nap nem birt keresztül törni a felhőkön s a gyermekek kedvetlenül ültek a

szobában. Hogy is ne, mikor az a gonosz eső úgy megrontja szünnapi mulatságukat. Aztán úgy vélték, hogy nekik teljes joguk van a boszuságra, mikor látják, hogy apácska is egészen elgondolkozva, szótlanul bámul ki az esőbe. Pedig hát ő nem is készült volt lapdázásra.

— Ugy-e, apácska, borzasztó ez a hosszú esőzés! szolt végre az egyik fiu.



HADI ELEFÁNT. (Lásd a 205. lapon.)

— Dehogyan az, kedves fiam. Nagyon hasznos, csak árvíz ne legyen belőle.

— De hiszen annyira elkomolyodtál, hogy azt hittük, a sok eső miatt busulsz.

— Nem én, kedves gyermekeim... csak elgondolkoztam, mert régen, mikor én még fiatal diák voltam éppen ilyen tavaszi időben történt valami, amit

soha sem fogok elfelejteni. Az eső mindig eszembe juttatja.

— Mondd el nekünk, kedves apa! Most úgy sem tudunk már semmit játszani, mindent végig próbáltunk már.

— Jól van, üljetek ide mellém, elmondom. Meglátjátok belőle, hogy a Gondviselés gyakran milyen csodás módon

intézi az ember sorsát és mint jutalmazza a jótettet. — Mondtam, hogy már régen, az én diák-koromban volt az. Szüleim pár óránnyira a várostól a folyó közelében laktak esinos falusi házukban, én pedig a városban jártam iskolába. Izmos ficzkó voltam, körülbelül tizennégy-tizenöt éves, nem is ijedtem meg egykönnyen akármitől.

Egyszer tavaszkor hosszas, nagy esőzés volt, épen mint most és a folyó, mely a város mellett folyt el, roppantul megáradt, el is öntötte az egyes utcákat. Nagy volt a baj, de az emberek mégis elmenekülhettek a magasabb fekvésű utcákba; hanem rossz hírek érkeztek a szomszéd falvakból, melyeket egészen elöntött az árvíz. Aggódva gondoltam arra, hogy talán az én szüleim is veszedelemben vannak, de hirt nem kaphattam róluk, mert az egész környék víz alatt állt, nem lehetett üzenetet küldeni. Csak az nyugtatott meg, hogy atyám otthon volt, hát ő bizonyosan intézkedett, s hogy veszedelem ne érhesse jó anyámat, testvéreimet.

A városból csónakokkal mentek a szomszéd falvakba, hogy segítsenek a veszedelemben levő embereken. A parton sokan nézték a csónakosokat, a mint jöttek-mentek, hozták a megmentett embereket. Nem volt ez csekély dolog, mert a roppantul megáradt folyó rettentő sebességgel rohant és nem is mindenki vállalkozott rá, hogy beüljön a csónakba.

A mint ott álldogáltam a sok ember közt, egy csónakban két ismerőst pillantottam meg. Tanakodtak valamin, aztán a parton állók felé kiáltottak:

— Kormányosra volna szükségünk... ki vállalkozik rá? Megyünk segíteni, két

erős evezős kell, meg egy ügyes kormányos.

Nem mozdult senki. De nekem eszembe jutott, mily szomorú azoknak a helyzetők, a kik veszedelemben vannak és várják a segítséget... akaratlanul is mindig arra gondoltam, hogy hátha szüleim, testvéreim várnának segítyt és nem kapnának!... Előálltam tehát s így szóltam az egyik csónakoshoz:

— Feri bácsi, én tudok jól kormányozni, én megyek.

— Jól van, öcsém, hát jöjj szaporán. Ismerlek, tudom, hogy derék fiu vagy, erőd is van, hát ugorj be.

Több öreg ember a parton kiáltozni kezdett, hogy ezt nem szabad megengedni, ilyen fiatal fiut nem szabad oly veszedelmes vállalatra vinni; de én ekkor már bent voltam a csónakban és megindultunk. A két izmos férfi evezett, de nekem is eléggé nehéz dolgom volt, mert a rohanó folyó minduntalan el akarta sodorni a csónakot a helyes irányból, aztán fatörzsek, házromok stb. usztak a vízben, ügyelni kellett, hogy beléjük ne ütközzünk. Szerencsésen eljutottunk a szomszéd faluhoz és ott több családot megmentettünk a háztetőkről, hova menekültek volt. Elszállítottuk őket biztos magas helyre, aztán haza felé eveztünk.

A kiáradt folyó egész nagy tenger volt s mi ott eveztünk. A hol különben mezők, ligetek voltak, most magasan elborított mindent a víz. Egyszerre szemembe tünt valami.

— Feri bácsi, nézze csak, mi van ott megakadva... ott annál a fánál?

Néztünk, néztünk, — nem lehetett semmi kétség, egy bölcső lengett ott a vizen.

— Evezzünk oda! mondám izgatottan. Hátha kis gyermek is fekszik benne!

— Az nem igen hihető; bizonyosan valami beomlott házból sodorta ki a viz ezt a bölcst. De azért csak nézzük meg.

Odaeveztünk s kíváncsian néztünk bele a bölcsőbe, (Lásd a képet a czímlapon.) én, leghátul, fölállva. Majd kiestem ijedtemben a csónakból.

— Istenem! Hiszen ez az én kis testvérem! kiáltám.

Igen, ő volt, az én piczi kis testvérem! Ott szendergett nyugodtan, nem is sejtve a veszedelmet. Még akkor sem ébredt föl, mikor beemeltük a csónakba.

Képzeltétek, hogy ijedmem, aggodalmam mekkora volt, mikor arra gondoltam, hogyan kerülhetett a bölcső ide. A Gondviselés csodásan megóvta a kis gyermeket; de hát otthon szülőimnél nagy szerencsétlenségnek kellett történni. . . mi lett szüleimből, többi testvéreimből? Kétségbeesetten zokogtam.

— No, még ne essél kétségbe, kedves öcsém, szólott Feri bácsi. Oda evezünk, hátha még élnek, még megmenthetjük őket.

Megindultunk fölfelé a folyón. Barátain egész erőfeszítéssel eveztek s a csónak eléggé gyorsan haladt, de nekem ez persze mégis végtelenül lassúnak látszott. Messze is volt szüleim háza s bele telt vagy két óra, míg egy nagy fára ráismerem, mely kiállott a vízből.

— Ez a mi kertünkben van. . . ott ama fásor mögött kell lenni a házunknak.

Ott is volt, — az ereszig a vízben. És a háztetőn ott láttam atyámat esüggeden széttekingetni. A mint megpillantott bennünket, örömkialtás tört ki belőle.

— Meg vagyunk mentve! Hála Istennek! És a fiam hozza a segélyt, az én jó fiam!

Pár percz múlva ott voltunk, a csónakot megkötöttük az ereszhez és fölkapaszkodtunk a háztetőre, aztán atyám után a padlás nyíláson be a padlásra. Ott voltak mindnyájan. Mekkora öröm volt, mikor kis testvérkémét visszaadtam szüleimnek, azt el sem mondhatom, azt le sem lehet írni. Miután elmondtuk, mikép találunk rá, atyám is elbeszélte, mikép érte őket a veszedelem. Bátorságban vélték magukat, mert erős töltés volt a folyó mellett; de a töltés keresztülszakadt s az árvíz olyan hirtelen jött, hogy ki sem mehettek a házból, csak a háztetőre menekültek. Édes anyám ijedtében elájult s atyám őt vette karjaiba, a cselédnek meghagyva, hogy a gyermekekről gondoskodjék. A megrémült cseléd pedig a már járt tudó kicsinyeket fogta kézen, a bölcsőben fekvőt pedig ott felejtette. A zürzavarban nyitva maradt ajtón betódult a víz, föl emelte és elvitte a bölcst s mire észrevették, hogy a kicsike nincs köztük, már nem lehetett visszatérni a szobába, az ajtón fölül állt a víz.

— Megsirattuk, mint hallottat, pedig a Gondviselés angyalnak küldte hozzád, hogy segítségünkre hívjon, szólott édes anyám.

— Ugy van, mondá Feri bácsi. Ha a derék fiu nem vállalkozik, hogy jön velünk mások segítségére, talán megta-

láttuk volna ugyan a kis gyermeket, de nem tudtuk volna, hogy kicsoda, s hogy hol a veszedelem s így nem jöttünk volna ide.

Most pedig siessünk innen, mert a ház beomolhat.

Jó messzire volt egy domb, oda



KIS BETEG A FÖDÉL ALATT. (Lásd a 196. lapon.)

szállítottuk ki a csónakon szüleimet, testvéreimet, mind, akik a háztetőre menekültek. Aztán egy közeli faluba vonultunk.

Mikor másnap a dombra visszatértem, házunkat nem láttam, — összeomlott.

TÁNCZ A HORDÓ TETEJÉN.

— Vad Laczi és Rontó Pali újabb csinye. —

„Te meg én
Ugrádozunk
A vén hordó tetején!”

Gizuska
Bámul minket
Meg a két kis cziczuska.

Hajahaj,
Nem köll félni,
Nem esik itt semmi baj!”

Egyszerre
Zsuppsz!... beszakad
A vén hordó feneké.



Ott van a!
Laczi, Pali
A hordóba pottyana!

Ne ne ne!
Hordó vize
Szanaszéjjel fröccsene.

Kis Giza
Jaj, lefordult!
S elszaladt a két czicza!



A MADARAK ÉLETÉBŐL.

— Természetráji csevegés. —



RITKA állatokat, melyeket csak nagy néha láthatunk, érdekeseznek találjuk és sokféle leírást olvasunk rólok. Azokat, melyek közelünkben vannak, észre sem vesszük, mintha nem is érdemelnének figyelmet. Pedig nem úgy van ám a dolog s a ki egy kicsit megfigyeli a dolgokat, a legközönségesebb állatnál, madárnál is sok érdekeset tapasztal.

Például a varju meg a veréb milyen közönséges madarak, ugy-e? Itt röpködnek mindig körülöttünk, rájuk sem nézünk. Pedig a természetbuvár, a ki mindenre figyel, azt mondja, hogy ez a nagyon közönséges két madár is igen érdekes dolgokat mivel. Okosak, furfangosak és tudnak szeretni, haragudni, boszut állani s nem ritkán csodálkoznunk kell ügyességökön, mely azt bizonyítja, hogy nagyon jól meggondolják, amit cselekesznek.

Egy természettudós, ki sokat foglalkozik a verebekkel, ezeknek furfangos eszéről érdekes kis történeteket jegyzett föl. Azt akárki láthatta már, hogy egy-egy torkos veréb a fa ágán ülve lesi, a mint a rigó nagy fáradsággal kikapar egy-egy férget; de a mint kikaparta, a veréb villámgyorsan ott terem és elesipi a jó falatot a rigó orra elől. Ennél még ravaszabb csinyeket is tud a veréb s tudósunk egyik történetkéje így szól:

»Néhány évvel ezelőtt egy ház harmadik emeletén laktam, honnan szép kilátásom nyílt az egész környékre, és köny-

nyen szemlélhettem a vidám madarak életét. Az átellenben levő emeletes háznak volt egy tavaszkor nem használt kéménye, egy pár oldalnyilással. Ebbe a kéménybe egy barázdabillegető-pár telepedett le és csinos kis fészket oda építette a keleti nyiláshoz. E madárkakat szemlélük attól a pillanattól fogva, mikor fészkökhöz az első szállítmányt hozták, egész addig a nehéz időig, mikor fiaikat táplálniok kellett. Egy nap azonban észrevettem egy verebet, melynek fészke a szomszédház egy vakablakának a táblája mögött volt; odaállott a barázdabillegető fészke- nek a bejárásához, és a fiaiknak táplálékot hozó szülőktől adót követelt, sőt minden teketória nélkül ki is vette a szájukból erővel, hogy örökké éhes saját fiainak vigye. Ez annyira érdekelt, hogy minden szabad pillanatomban az ármányos utonálló szemlélésében töltöttem az ablaknál. Láttam, hogy különösen a gunár az, a melyik utonállásra, rablásra és erőszakra vetemedik; a tojó csak hébekorba zaklatta a barázdabillegetőket. Ezeket a szegényeket a veréb föllépése annyira aggodalmasakká tette, hogy szájukban a fiaiknak hozott étellel sokszor tíz perczig is ott ültek a szomszédház tetején, hogy kilessék a pillanatot, mikor a veréb elrepül s fiaikhoz siessenek, a melyek folytonosan enni kértek. Gyakran sikerült is; de gyakran eléjük vágott a veréb és elrabolta tőlük a pondrócskát, mely a fiak éhségét vala csillapítandó. Néhány nap mulva az egész család elhagyta a fészket, és most még a fiatal verebek is ott foglaltak állást a barázdabillegető fészke előtt! Igazán érdekes volt nézni, miként iparkodtak a

barázdabillegetőket csak j... nek is... a rend... hogy r... kodott... át ker... azonban... rendel... résen... karta... delt. I... a veré... tam, h... lették... a veré... ták, va... inkább... Az elő... ugy is... a veré... tulrep... sikerü... rendes... fogta... gető c... a szeg... T... szor a... elfogl... így az... rakáss... A... behur... tudós... ezekr... képen... »... egy g...

barázdabillegetők, hogy valamieskét mégis csak juttathassanak a saját gyermeiknek is. Mindaketten egyszerre odaröpültek a rendesen használt keleti bejáráshoz; s a hogy mind az öt fiatal veréb is ott acsarkodott, egyikök hirtelen a déli bejáráson át került a fészekhez, a csipaszokhoz. Néha azonban még ekkor se jutott a kövér falat rendeltetése helyére, mert az öreg veréb is résen állott, hamar oldalra került és kicsikarta a barázdabillegető csőréből az eldedt. Így folyt ez egy pár napig, míg végre a verébesalád eltűnt. Soha sem tapasztaltam, hogy a barázdabillegetők megkisérlték volna a tolakodó rablót elkergetni, a veréb ellen a csőrüket sohasem használták, valószínűleg gyöngeségök érzetében; inkább csellel akartak a verebeken kifogni. Az előbb említett röpülésmódon kívül még úgy is tettek, hogy egészen közel röpültek a verébehez, aztán hirtelen akartak rajta tulrepülni, ami azonban csak igen ritkán sikerült nekik, mert a veréb ilyenkor rendesen a kis zsákmány kiesüngő részét fogta meg és kiragadta a barázdabillegető csőréből, bármennyire mentegette is a szegény.»

Tudjuk, hogy a vakmerő veréb sokszor azt a gonoszságot is követi el, hogy elfoglalja a más apró madarak fészket, így aztán nem kell neki magának fészkerakással vesződni.

A varju szintén szeret kész lakásba behuzozkodni s egy másik természetudós, ki a varjak életét figyelte meg, ezekről beszél érdekes dolgokat, ilyenénképen:

»Körülbelől három éve lehet, hogy egy gólyapár nagyon megkeserülte a var-

jak ellenséges indulatát. A gólyapár sok esztendőn át ott fészkel a csűr tetején s minden tavaszon pontosan visszatért oda téli utazásáról. Harmadéve azonban, mikor a gólyapár megérkezett, a fészek már el volt foglalva: egy varjupár foglalta el. A gólyák nem hagyták a jogos tulajdonukat, harezra került a dolog és a varjak, gyöngébbek lévén, kénytelenek voltak elkotródni a fészekből. De ezzel nem lett vége a dolognak. A varjak folytonosan ott röpködtek a fészek közelében, valósággal ostromolták és lesték, mikor foglalhatnák el újra. A két gólya azonban óvatos volt. Soha sem távozott egyszerre mind a kettő, a varjak tehát nem férhettek hozzá a fészekhez s akkor, mint a következők matatta, boszut forraltak. Nehány hét telt el, a gólyafészekben már több tojáska volt s a gólyák biztak benne, hogy a varjak már másfelé raktak fészket, mert több nap óta nem lehetett őket látni. Egy napon tehát mind a két gólya elröpült eleséget keresni. De alig távoztak, a kertben rejtőzött varjak előröpültek, a fészekre rontottak, összetörték és kidobták a tojásokat, a fészket peddig úgy szétezbálták, hogy alig lehetett ráismerni. Mikor ezzel elkészültek, nem messzire a csűr tető szélére telepedtek és várták a gólyák hazatérését. A két gólya nem sokára meg is érkezett és csodálkozva, szomoruan röpkedett a feldult fészek körül. A boszuálló varjak pedig ekkor kárörvendő hangos kározással rivalkodtak a gólyapár felé. Nem lehetett kétség, kitöltött boszujokon örvendve gunyolták a megszorított ellenséget. Azután elröpültek és soha sem tértek ide vissza többé.

A varju tehát furfangos és bosszúálló is és annyi bizonyos, hogy nem igen válogatja meg a módját, hogy és miképen jut hozzá ahhoz, amit kíván. Hanem azért nem szabad ám azt hinni, hogy a varju valami nagyon kártékony, gonosz madár; ellenkezőleg, hasznot tesz a sok mezei egér és más kártékony apró állat és féreg pusztításával, ámbár biz az meg-esik, hogy egy-egy fiatal nyulacska is elragad és ezzel kárt okoz a nyulpecsenyét kedvelő embereknek. Ez a kár azonban nem épen valami nagy. A házi állatokat a varju ritkán bántja, mert kivált téli időben, mikor kint az erdőn, mezőn nem talál enni valót, maga is jóformán házi szárnyasnak csap föl és ott röpdes a házak körül, a tyukok, galambok, közé vegyülve. Megtörtént egyszer szemem láttára az is, hogy a varju nagy vitézül védelmére kelt az apróbb madaraknak egy gonosz ellen-ség, a rabló kánya ellenében.

Egy tavaszi napon a kertben sétál-gattam s nagy csapat lármás seregélyt pillantottam meg. Hirtelen azonban egy éhes kánya vágott le a magasból és zsákmányul a kis seregélyek egyikét akarta volna elragadni; az apró madarak nagyot riadva rebbentek szét, ki merre látott, de a kánya mégis karmaiba kaparitotta volna valamelyiköket, ha váratlanul segítség nem érkezik. Egy csapat varju ugyanis épen közel tanyázott s alighogy a kánya lecsapott, a varjusereg dühös károgaással szárnyra kelt és egyenesen neki rontott a rabló kányának. Ez pedig bizonyosan jól tudta, hogy ha külön-külön könnyen meg-birkóznék is a varjakkal, de az egész csapattal nem birhat, ugyancsak sebtiben

megretirált. Ép oly gyorsan, a mint jött, fel is repült és teljes erejéből menekült az erdő felé. A varjak nagy darabon üldözték és mulatságos volt látni, hogy ennek láttára a kis seregélyek is milyen nagy hőssökké lettek: ők is neki eredtek és a varjak után eredve, üldözték a kányát, mely persze sokkal jobban tudott röpülni, mint üldözői és mihamar eltűnt az erdőben.

Ebből láthatni, hogy a varju nem olyan gonosz, minőnek néha látszik. Hanem persze mikor éhes, akkor nem válogat és ilyenkor, ha nagyobb csapat van együtt, meglepően vakmerő. Egyszer a mezőn sétálva, egy nagy borzot pillantottam meg, nem messze tőle pedig egy varjat, mely jó ideig nyomon követte. Egyszerre a varju felröppent és egy közeli facsoporthoz szállt, hol nagy sereg varju tanyázott. Egy kis ideig mintha tanácskoztak volna, aztán az egész varjusereg szárnyra kelt és ott termett a borz mellett. Rátámadtak, körülröpkedtek és az erős négylábunak ugyancsak meggyült a dolga, hogy megvédje magát. A vakmerő varjak minden oldalról csipkedték és főképen azon mesterkedtek, hogy elkábit-sák, megvakítsák. Villámgyorsasággal suhantak el szemei előtt, szárnyaikkal fejét csapkodták és erős csőreikkel szemei felé vagdalódtak, kétségkívül, hogy kiássák a szemét és a megvakult állatot aztán könnyü szerrel zsákmányul ejthessék, szétmarczangolhassák. Azt hiszem, a borz minden ereje mellett is veszve lett volna, ha szerencséjére egy sűrű bokor nincs közel. Ez alá menekült és a varjuk ide nem tudták követni. A borz meglapult a

sűrűbe
Jól is
ott rö
prédáj
nagy l
tak el,
el a bo

A

nektek
csak
hanem
Otthon
nagy t
szokn
dült, h

D
kára k
hanem
dan, a
még n
az ele
volt a
hátára
egész
Igy jó
gasbó
az el
agyon
rült.
arra t
hadi c
hozza

I
hábor
még l
ban m
jó has
ruban
mán
hadis
litani

sűrűben és sokáig nem mert kimozdulni. Jól is tette, mert a varjusereg még sokáig ott röpkedett, lesve, hogy elmenekült prédája újra előkerüljön. Csak mikor én nagy lármával közbe léptem, akkor riadtak el, a borz pedig szintén ijedten futott el a bokor alól, vissza biztos vermébe.

HADI ELEFÁNT.

(Képpel a 97. lapon.)

ANÉGYLÁBU állatok legnagyobbikáról, az elefántról, sokszor beszéltem már nektek. Méltó is beszélni róla, mert nemcsak nagysága és ereje által tűnik ki, hanem okossága és hasznossága által is. Otthon a maga hazájában, Keletindiában, nagy terheket hurozol, utasoknak, vadászoknak szolgál és ha egyszer megszelídült, hűségesen ragaszkodik gazdájához.

De nem csak békés, hasznos munkára használják föl az elefánt erejét, hanem háboruban is kell szolgálnia. Hajdan, az ősrégi időkben, mikor az emberek még nem ismerték a löport, ágyut, akkor az elefántnak különösen fontos szerepe volt a háborukban. Pánczélt raktak rá, a hátára egész tornyot építettek és ebben egész kis csapat katona helyezkedett el. Így jóformán biztosságban voltak s a magasból szórták a nyilakat és dárdákat le az ellenségre, sőt maga az elefánt is agyontaposott mindenkit, a ki útjába került. A királyok és hadvezérek akkor arra törekedtek, hogy mentül több ilyen hadi elefántjuk legyen. Még Európába is hozzattak ilyeneket a hajdankori rómaiak.

Most már nincs ilyen nagy szerepe háboruban az elefántnak, mert az ágyu még hatalmasabb. De ott messze Ázsiában még most is vannak népek, melyeknél jó hasznát veszik az elefántnak a háboruban is. Ott nincs vasut, de még jóformán ut sincs és nehéz a fegyvereket, hadiszereket egyik helyről a másikra szállítani. Ezen segít az elefánt. Az ő széles

hátára nemesak a katonák ülnek föl, hanem fölraják oda még az ágyut is és a hatalmas állat szaporán baktat végig hegyen-völgyön, árkon-bokron keresztül. Ő előtte nincs akadály, bozóton, mocsárokon átgázol és ha kívánják, szembeszáll a puskaropogással is. De már ezt ritkán kívánják, mert a gyilkos golyó megöli az elefántot is és ekkor a sereg nagy kárt vallana.

A keletindiaiak, kokhinkhinaiak mai nap is nagyra becsülik hadi elefántjaikat. Megesik bizony, hogy az elefánt tul is tesz gazdáján bátorság dolgában, mert a milyen szelid, békés természetű állat különben, ép annyira félelmes, ha egyszer fölingerelték. A harci lárma, veszedelem nem ijeszti meg s a legnagyobb zenebona közepett is meg tudja különböztetni barátait ellenségeitől.

De mégis csak többet ér, ha a derék, okos nagy állatot békés, hasznos munkára használják. A mennyi esze van, bizonyosan ő is ezt szereti jobban.

KHALED ÉS ALMANZOR.

— Történelmi elbeszélés. —



RÉGESRÉGEN, sok száz esztendővel ezelőtt, nagy veszedelem fenyegette mindenfelé a kereszténységet. A mohamedánok győzelmesen törtek Ázsiából és Afrikából Európába s véres csaták után nagy országokat hódítottak meg. Itt uralkodtak másfél száz esztendeig a mi szép magyar hazánkban is, pusztítva, sarczolva, az embereket rablánczon elhurczolva. De még sokkal hamarabb törtek be más országokba és ott még tovább uralkodtak.

Ez a sors érte Spanyolországot is. Ha a térképet megnézik, láthatjátok, hogy Spanyolország Európa délnyugati

szélén fekszik és csak keskeny tengerszoros választja el Afrikától, a Gibraltári szoros. Ezen a helyen jöttek át Afrikából a hódító mohamedánok Spanyolországba Tarik nevű vezérök alatt és a tengerszoros ma is e hódító vezér nevét viseli, mert neve voltaképp »Geber al Tarik« volt, azaz Tarik utja. Azok a mohamedánok, kik Spanyolországot meghódították, nem törökök voltak, hanem *mór* nevet viseltek s miután a spanyol félsziget nagyobb részét elfoglalták, ott több királyságot alapítottak.

Egyik mór királyságnak a fővárosa Granada volt és e város mellett, magas dombon, még ma is láthatni a hajdani mór királyok pompás kastélyát, az Alhambrát. A bástyákkal, erős falakkal körülvett várban pompás paloták emelkedtek, körülöttük pedig árnyas, virágos kertek terültek el és olyan pompa, fény ragyogott mindenfelé, hogy akkoriban világszerte híre futott. Mert a mórok nemcsak jeles vitézek valának, hanem volt közöttük sok jeles tudós és művész is. Országukban nagy jólét és miveltség uralkodott és nem egy tudósuknak híre még mai nap is él.

Az alhambrai fényes palotában dicsőségesen uralkodtak sokáig a granadai mór királyok és a palota egy részét átengedték az ország legjelesebb, leghatalmasabb családjának, az Aben-Czerrág utódainak. Aben-Czerrág egykoron nagy szolgálatokat tett királyának, ki aztán jutalomul azt rendelte, hogy Aben-Czerrág és utána is fiai, unokái, dédunokái közül a ki akar, ott lakjék a királyi palotában. Száz évekig így is volt ez, mindig laktak ott az Aben-Czerrág családból valók, de mind nem lak-

hattak, már csak azért sem, mert az idők folyamán nagyon elszaporodtak, már több százan is voltak. Mindannyian híven ösztetartottak s mert minden király kegyét birták, nagyon hatalmasok lettek, pompás várkastélyokat építettek maguknak és az ő tanácsuk nélkül a király semmit sem csinált. Persze, sok irigyök és ellenségök is volt, legfőképp pedig a szintén nagy és hatalmas Zegri család.

Sokáig tartott a granadai mór királyoknak és velök az Aben-Czerrágoknak a dicsősége, míg nem végre sötét, gyászos napok következtek. Mulej-Hasszán király ült a trónuson, gonosz indulatu, zsarnok férfiú. És mivel az Aben-Czerrágok, kik vitéz férfiak valának, nem helyeselték Mulej-Hasszán tetteit, hát egy napon kitiltotta őket a királyi palotából, vége lett annak a dicsőségüknek, hogy a csodaszép Albambra egy része az ő lakásuk. Nagy volt e miatt az Aben-Czerrágok haragja s halálos ellenségei lettek a királynak; viszont a Zegri nemzetségnek nagy volt a káröröme és a Zegriek most annál hívebbek voltak Mulej-Hasszán királyhoz.

Most már, ezeket tudva, elkezdhetjük Khaled és Almanzor történetét.

Épen ott sétálnak együtt Khaled és Almanzor, a Xenil folyó partján, távol minden zajtól, árnyas erdő közepén. Az öreg Khaled, bár csak egyszerű öltönyt viselt, tiszteletet parancsoló alak volt hosszú ősz szakálával, komoly tekintetével. Mellette lépkedett az ifju Almanzor, gazdag aranyhímzésű ruhában; oldalán gyöngygyel, drága kövekkel kirakott kardot viselt s akárki látta, öröme telhetett a gyönyörű ifjuban.

Almanzor maga azonban épen most nem talált örömet semmiben, arca szomorú volt s jó ideig szóltanul lépegetett öreg barátja és tanítója oldalán. Sokszor eljárt ő ide a csendes erdőbe, hol az agg Khaled elvonultan élt és a tudományokban buvárkodott; Almanzor, mikor a vitézi kardforgatást megelégette, ide jött, hogy az öreg bölcs szavain okuljon. De ma hiába beszélt Khaled akármiről, Almanzor nem figyelt s az öregnek ez végre feltűnt. Aggódva rázta a fejét és így szólt:

— Valami nagy bánat vagy gond nyomja a szivedet, édes fiam. Mért nem mondd el nekem, hű öreg barátodnak? Talán könnyebben viseled, ha van, kinek részvéte enyhíti fájdalodat.

Almanzor körültekintett, hogy nem leskelődik-e valaki, aztán felelt:

— Igazad van, Khaled, jól olvastál szemeimből. Nagy a gondom és bánatom, mert szörnyű dolgok vannak készülöben; de hallgatnom kell, némának kell lennem, mint e sziklának, mint e fáknak vagy e csendes folyónak.

— Tévedsz, fiam; a szikla, a fa, a folyó nem néma, az mind beszél, csak tudni kell megérteni. Én is tudok olvasni a te arczodról, mert ismerem őseidnek, családodnak történetét, tudom, mi történt veletek s ha bemegyek Granada városába és hallom, mit beszél a nép, jól látom, hogy a harag, elégedetlenség, viszálykodás hova sodor derék férfiakat is. Amit ma még nem tudok, holnap talán már tudni fogom és te, édes fiam, talán későn fogod megbánni, hogy nem kérdezted jó öreg barátod tanácsát.

Az ifju sokáig gondolkozott.

— Ám legyen! mondá aztán. Atyám, rokonaim bizonyosan megbocsátanak, ha tudnák is, hogy neked elmondtam a titkot. Hiszen te mindig az Aben-Czerrág nemzetség hive, barátja voltál. No's tehát tudd meg, Khaled, hogy nemzetiségem vitéz fiai véres tetre készülnek. Tudod, hogy a király, a gyáva és mégis zsarnok Mulej-Hasszán nagy csufot tett rajtunk, kizárt az Alhambra fényes csarnokából, hol ős időktől fogva dicsőséges helyünk volt. De ez még csak a mi bajunk volna, s mi gazdagok, hatalmasok vagyunk így is, van fényes palotánk elég. Hanem Mulej-Hasszán szégyent és nyomort hoz egész országunkra, kegyetlenkedik, sarczolja a népet és hajdan dicső hazánk ma már szomorúság hazája. Az Aben-Czerrág nemzetség tehát összeesküvést tervez Mulej-Hasszán király és az ő gonosz fia Boabdil ellen.

Az ősz Khaled arca még inkább elkomolyodott. Aztán így szólt:

— Sejtettem, rég sejtettem, hogy ilyen szörnyű dolog készül. Fiam, fiam! nem jó az út, melyre te és a tiéid tértek. Az Aben-Czerrágok mindig nemes, derék vitézek voltak, most is jót akarnak, — de meggondoltátok-e a veszedelmet, meggondoltátok-e, hova ragad a bösz harag és gyűlölség?

— Magam is gondoltam erre sokszor, oh Khaled! De én egyik legifjabb sarja vagyok törzsünknek, kötelességem az, hogy engedelmeskedjem, ha az öregek parancsolnak. Tudod, nemzetiségünknek vezérei most atyám és Juszu'f, a nagybátyám. És ők eltökélték Mulej-Hasszán vesztét, meg akarják semmisíteni a gonosz

királyt, kegyetlen fiát, minden ivadékat és azokat is mind, a kik vele tartanak. Nyílt háborura nem vagyunk eléggé erősek, mert ámbár nemzetségünk sok ágból áll és több száz vitézt állithat ki, sokkal többen vannak ellenségeink, kik a királynak hizelkednek. És ott van a király nagy zsoldos serege is. Nemzetségünk tehát titkon készíti elő a király megbuktatását, hogy aztán jóra való, bölcs fejedelmet ültesen a trónra.

— És azt hiszitek, ez sikerülni fog?

— A végzet könyvében van megírva, mi lesz a vége. Én tenni fogom azt, amit törzsünk főbjei parancsolnak. Nem is ezért busulok én... Mulej-Hasszánt nem sajuálom, sem kegyetlen fiát Boabdilt, sem álnok hiveiket; de él ott az Alhambra csarnokaiban egy kedves lény, a kít meg kell mentenem, akármibe kerüljön is. Ismered őt te is, Khaled, — Zoraide az, a király unokahuga. Mint kis gyermekek együtt nőttünk fel testvérek gyanánt s én nem engedhetem, hogy a gonoszokkal ő is elveszzen. Atyám fiait nem kérhetem, hogy kegyelmezzenek bárkinek is, a ki a királyhoz tartozik, tehát más módról kell gondoskodnom, de olyanról, hogy el ne áruljam az összeesküvést. Csakhogy hiába töröm a fejemet, nem tudok semmit kitálatni. A palotába, mióta kiüzték onnan nemzetségünket, nem szabad többé közülnünk senkinek belépni, hozzá még szigoruan őrzik is Zoraidét, mert tudják, hogy ő szeret minket Aben-Czerrágokat. Hogy figyelmeztessen a veszedelemre? Hogy mentsem meg?

(Folytatása következik.)

FORGÓ BÁCSI POSTÁJA.

Richtzeit gyermekek. A beküldött összegről való jelentést és hozzáfűzött megjegyzéseimet az illető rovatban olvashattátok, s a nyugtakép szolgáló elismerést ugyanott föllehetitek. — **Schwarz Berta.** Bár megelőztek, szabatosan irt kedves leveledet mégis érdeklődéssel olvastam el. — **Kurzbacher Ödön.** A másodikat ki fogom adni. A Jenőé is megjelen. — **P. D.** Gyermekek olvasójától megvárja Forgó bácsi, hogy nevét egészen kiírja. Különben a bájoló Abbaziából, a magyar tengerpartról küldött virágos üdvözlétért fogadd köszönetemet. Leírásod bár rövid, de világos. — **Sz. G.** Hogy a »fokos története« kusza és érdektelen, ezt nem vetem a szemedre. De, hogy soraidat mintha vasvillával hánytad volna össze, megrovom. Aki nem tud még egyenest írni, az használjon vonalzott papírost. A leveled borítékára holmi rongyos lengyel zsidót pingáltál, ami nem mutat jó ízlésre.

Jótékonyság.

Halmi Ferencz árvái javára: Schvachulay Mártha, György és Zoltán 1 frt.

*

A *Seiler* árvák fölsegelésére adakoztak: Herczeg testvérek 1 frt., Holieser Elza 1 frt.

Ez adakozások ki vannak mutatva a »Nemzet« című napilapban.

Az Ég áldása legyen a kegyes adakozókon!
Forgó bácsi.

A „KIS LAP“ t. előfizetőihez.

A folyó évnegyed végéhez közeledvén, tisztelettel kérjük a „KIS LAP“ amaz előfizetőit, kiknek előfizetésük e hóval lejár, sziveskedjenek megrendelésüket mielőbb megújítani, hogy a lap pontos szétküldése fennakadást ne szenvedjen.

A „KIS LAP“ előfizetési ára:

Negyedévre 1 frt 40 kr.
Félévre 2 frt 80 kr.
Egész évre 5 frt 60 kr.

Az előfizetések, (melyeknek elküldésére legcélszerűbb a postai utalványok használata) a „KIS LAP“ kiadóhivatalához, Budapest, Ferencziek tere 3. sz. Athenaeum-épület, intézendők.

A „KIS LAP“ kiadóhivatala.

Felelős szerkesztő: **Forgó bácsi.** Kiadó-hivatal: Budapest, Barátok-tere 3-ik sz., Athenaeum-épület. Budapest, 1885. Nyomtatja a kiadó-tulajdonos: **Athenaeum** irodalmi és nyomdai részv. társulat.